

Đề bài

Phân tích hình tượng nhân vật Trnú trong truyện ngắn

Rừng xà nu

của Nguyễn Trung Thành.

Anh chị có suy nghĩ gì về chi tiết bàn tay của Trnú?

Bài làm

Hiện thực cách mạng vô cùng phong phú, sôi động là nguồn sáng tạo dồi dào cho người nghệ sĩ. Gắn bó với chiến trường Tây Nguyên trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, Nguyễn Trung Thành có một vốn sống khá phong phú về phong tục, tập quán và cuộc chiến đấu của đồng bào nơi đây. Đó là nguồn tư liệu quý giá để nhà văn xây dựng tiểu thuyết *Đất nước đứng lên* (1955) và truyện ngắn *Rừng xà nu* (1965). Đặc điểm chung của văn học Việt Nam thời kháng chiến chống xâm lược là phản ánh xu thế tất yếu của lịch sử, của hiện thực cách mạng: nhân dân dũng cảm chiến đấu chống đối kẻ thù tàn bạo, lớn mạnh, dù buổi đầu có mất mát, hi sinh nhưng cuối cùng sẽ chiến thắng. *Rừng xà nu* thể hiện xu thế lịch sử ấy và là một bản anh hùng ca về con người Tây Nguyên anh dũng, bất khuất mà tiêu biểu là nhân vật Tnú, một chiến sĩ trung kiên.

Bố mẹ mất sớm nên Tnú trở thành đứa con chung của dân làng Xô Man, Tnú được cụ Mết dạy bảo từ nhỏ: *Đảng còn thì núi nước này còn*. Sớm được giác ngộ, tiếp bước cha anh, Tnú cùng Mai xung phong đi nuôi cán bộ. Đây là việc làm mạo hiểm vì anh Xút bà Nhan đều bị giặc giết hại, dám đương đầu với công việc nguy hiểm là biểu hiện của tính cách gan góc, dũng cảm; việc làm này còn biểu hiện lòng nhiệt tình cách mạng, lòng thủy chung son sắt với Đảng. Được anh Quyết dạy chữ, giận mình học chậm, Tnú đập bảng rồi bỏ ra suối ngồi lì không về. Khi anh Quyết dỗ dành: phải học chữ, mới làm cán bộ giỏi thì Tnú nghe ra liền dẹp bỏ tự ái và quyết tâm học tập: Trước đó, Tnú đã đi bộ ba ngày đường đến tận núi Ngọc Linh để lấy đá trắng về làm phấn. Những hành vi ấy thể hiện một tính cách mạnh mẽ, giàu nghị lực, lòng quyết tâm sắt đá, là người có chí hướng, giàu hoài bão. Được tôi luyện và có tiền bộ nên anh Quyết tin tưởng giao nhiệm vụ cho Tnú làm giao liên. Tnú không bao giờ đi đường mòn mà cắt đường rừng đi, khi qua sông Tnú thường lội chỗ nước xiết, vì chỗ ấy bọn giặc ít phục kích. Tnú là đứa con của núi rừng nhanh nhẹn, mưu trí, dũng mãnh, gan góc. Nhưng có lần Tnú rơi vào tay giặc, đang ngâm lá thư Tnú nuốt nhanh vào bụng. Bị bọn giặc tra tấn tàn bạo nhưng Tnú vẫn một mực không khai nơi nuôi giấu cán bộ, lưng anh hằn những vết dao chém, Tnú vẫn khảng khái chỉ vào bụng và thách thức: ở đây này. Trước mũi súng quân thù, Tnú là một chiến sĩ hiên ngang, kiên cường, bất khuất, ngợi sáng một tấm lòng sắt son chung thủy, trung thành với Đảng, tinh thần sẵn sàng xả thân vì cách mạng.

Tính cách của Tnú được miêu tả trong quá trình phát triển. Mới đầu là cảm tình, được giác ngộ rồi tham gia cách mạng, dần dần Tnú nhanh chóng được tôi luyện thành người chiến sĩ trung kiên, anh dũng, quyết liệt, sẵn sàng đối mặt và vượt qua những thử thách nguy hiểm. Ân tình thủy chung với Đảng, tin tưởng vào Đảng. Đó là những phẩm chất, tính cách đáng quý của người chiến sĩ này và có ý nghĩa tiêu biểu cho phẩm chất cộng đồng của người Strá.

Đến tuổi trưởng thành, Tnú có đời sống tình cảm đẹp nhưng số phận gặp nhiều đau thương, bị kịch. Khi bị giặc bắt giam ở Kom Tum, ba năm sau Tnú vượt ngục về làng, Mai ra đón Tnú tận đầu làng và cầm tay Tnú giàn giụa nước mắt rồi tình cảm lứa đôi của họ được nảy nở.

Tnú có một gia đình hạnh phúc, nhưng quê hương đang bị kẻ thù giày xéo nên hạnh phúc của anh thật mong manh. Theo lời anh Quyết dặn trước lúc hy sinh, Tnú tổ chức dân làng chuẩn bị kháng chiến. Nghe tin, bọn giặc ập vào làng, thằng Dục muốn bắt Tnú để dập tắt ngọn lửa đấu tranh. Bắt không được Tnú, chùng hèn hạ bắt mẹ con Mai đánh đập rất dã man. Nấp trong bìa rừng nhìn cảnh vợ con như thế, lòng Tnú đau đớn như ngàn vết dao chém. Nỗi đau thương ngút ngàn xen lẫn với niềm căm hờn ghê gớm đã làm tê dại lí trí, ngọn lửa trong tim đã bùng lên ánh mắt, đôi mắt của Tnú lúc này là hai cục lửa lớn. Theo tình cảm bản năng, Tnú vùng chạy ra để cứu lấy vợ con, nhưng cánh chim đại bàng lẻ loi ấy không đủ sức che chở cho vợ con. Tnú lại rơi vào tay bọn giặc và bị tra tấn đau đớn khủng khiếp. Chỉ một đêm mà có biết bao nhiêu đau đớn, mất mát chồng chất. Đau thương dữ dội nhưng là một chiến sĩ, Tnú không rên la, không ngã gục trước số phận, không để kẻ thù khuất phục, trong anh càng ngời lên vẻ đẹp bất khuất, tinh thần gang thép. Ngọn lửa do giặc tra tấn từ đôi bàn tay như đốt cháy lòng ngục, Tnú đã thét lên một tiếng, tiếng thét ấy dội vào vách núi, nổi đầu của anh như thấm vào sông núi. Đó là nỗi đau thương lớn lao của người anh hùng. Rồi từ rừng núi vọng ra hàng ngàn tiếng thét, tiếng *giết*, tiếng bước chân trên sàn nhà ung ào ào, ánh thép từ những chiếc rựa vung lên sáng loáng, cơn bão lửa cách mạng đã nổi lên ngất trời. Dưới sự lãnh đạo của cụ Mết dân làng đã đứng lên đòi kẻ thù phải đền tội và cứu được Tnú. Tnú không trực tiếp chỉ huy nhưng anh là linh hồn của cuộc đồng khởi này. Anh chính là người khơi dòng thác cách mạng, châm ngòi nổ cho cuộc chiến đấu. Nỗi đau và niềm căm hờn của Tnú cũng chính là của dân làng nên khi nó dâng đến cao trào thì sẽ bùng cháy ngọn lửa đấu tranh dữ dội.

Hai lần rơi vào tay giặc, hai lần thử thách trước sự tàn bạo của quân thù, Tnú sáng ngời phẩm chất người anh hùng: gan dạ, bất khuất, dũng cảm, sẵn sàng hy sinh cho sự nghiệp giải phóng.

Tóm lại, tính cách, phẩm chất cao đẹp của Tnú có ý nghĩa tiêu biểu, đại diện cho cộng đồng. Số phận đau thương của anh gắn chặt với số phận của cộng đồng. Cuộc đời riêng của anh được miêu tả, khắc họa để góp phần làm nổi rõ cuộc đời chung, phẩm chất chung của dân làng. Do đó nhân vật này mang đậm tính sử thi.

Sau cuộc nổi dậy chiến đấu và chiến thắng, dân làng Xô Man đã lập làng chiến đấu, phong trào cách mạng đã trưởng thành. Kim nén đau thương, Tnú từ già buồn làng ra đi tham gia lực lượng cách mạng. Khi trở thành chiến sĩ giải phóng quân, anh đã đi tìm giặc mà đánh, quyết tâm tiêu diệt sạch giặc thù để rửa hờn cho vợ và con, cho buôn làng. Tnú đã chiến đấu rất dũng

cảm và lập nhiều chiến công. Trong một trận công đồng Tnú đã xông vào hầm giặc và xiết cổ thẳng Dục bằng đôi bàn tay cụt ngón. Tnú còn là một chiến sĩ có tinh thần kỉ luật cao, gương mẫu: trên cho phép về một đêm, Tnú về đúng một đêm. Ý thức kỉ luật là vẻ đẹp của người chiến sĩ. Sự trưởng thành của Tnú phản ánh cho từng bước trưởng thành đi lên phong trào đấu tranh của cách mạng của người dân miền núi.

Trong những ngày ở trong đơn vị chiến đấu, Tnú luôn nhớ về buôn làng của mình, nhớ nhất là tiếng chày rộn rã chuyên cần của các chị, các mẹ người Strá. Anh yêu cái máng nước mát rượi nơi đầu làng... Ở xa về, mới đến đầu làng bước chân Tnú như ríu lại vì hồi hộp, mừng rỡ, xúc động... Tình quê hương của Tnú rất bình dị nhưng thật sâu nặng, da diết. Nỗi vui mừng của dân làng khi chào đón anh về thăm cũng là biểu hiện cảm động của tình cảm bà con, xóm làng.

Nguyễn Trung Thành đã sử dụng bút pháp sử thi và bút pháp hiện thực để xây dựng hình tượng nhân vật Tnú, có những chi tiết rất chân thật, độc đáo như bàn tay của Tnú. Ngoài đôi mắt, bàn tay là bộ phận quan trọng của cơ thể, nó có thể thuyết minh cho một cuộc đời: sung sướng hay gian nan, khỏe mạnh hay bệnh tật. Bàn tay của Tnú mỗi lần được miêu tả là mang theo một ý nghĩa. Bàn tay của Tnú cầm đá đập vào tay khi không thuộc chữ là bàn tay gan góc, trung thực; bàn tay chỉ vào bụng đầy thách thức trước sự tra tấn của kẻ thù là bàn tay bất khuất, quả cảm, trung thành; bàn tay Tnú trong tay Mai là bàn tay của yêu thương, tình nghĩa; bàn tay bị kẻ thù đốt cháy là bàn tay đau thương, căm hờn; nhưng bàn tay cụt ngón đã xiết cổ thẳng Dục là bàn tay quả báo, bàn tay của chiến công.

Có thể nói bàn tay của Tnú đã khái quát được số phận, cuộc đời, phẩm chất tính cách của nhân vật.

Tnú – nhân vật trung tâm của câu chuyện. Qua nhân vật này nhà văn đã phản ánh được công cuộc chiến đấu sôi động của đồng bào Tây Nguyên trong kháng chiến chống Mĩ và nhân vật chiến sĩ này đã góp phần thể hiện chủ nghĩa anh hùng cách mạng miền Nam; yêu quê hương yêu giống nòi thiết tha; lòng căm thù giặc, ý chí bất khuất, lòng quyết tâm chiến đấu đến hơi thở cuối cùng để bảo vệ quê hương đất nước.

Thành công về mặt nghệ thuật của Nguyễn Trung Thành trong truyện ngắn *Rừng xà nu* là dựng cảnh, tả cảnh cũng như tả người mang đậm tính sử thi hào hùng. Bên cạnh thiên nhiên hùng vĩ là những người con của núi rừng anh dũng, bất khuất giữa một tập thể anh hùng. Tác giả tập trung xây dựng làm nổi bật nhân vật Tnú, người anh hùng đại diện cho cộng đồng, cho dân tộc trở thành một mẫu người lí tưởng đẹp để được mọi thế hệ chiêm ngưỡng ca ngợi.